

Καλαρρυτιώτικα Νέα

★ ΔΙΗΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ» ★
ΙΟΥΛΙΟΣ — ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1987 ● ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 ● ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 11 ● ΤΑΧ. ΤΕΛΟΣ ΠΛΗΡΩΘΗΚΕ

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΧΑΡΑΣ

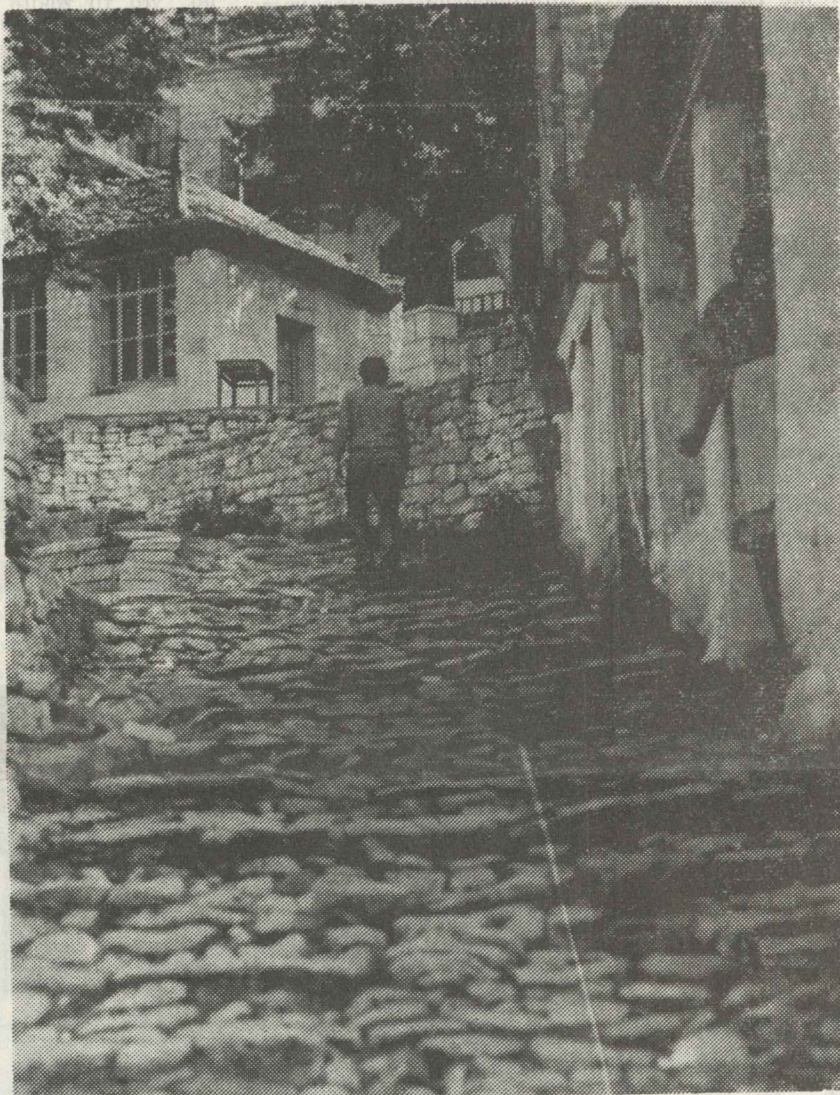
Η όμορφη χώρα μας προσφέρεται για διακοπές όλο το χρόνο. Σε κάθε εποχή κατέχει την περιβαλλοντική της αρχοντιά στις ακτές και τα περήφανα βουνά μας. Οι μήνες με την έντονη φυγόκεντρη δύναμη στα αστικά κέντρα είναι ο Ιούλιος και ο Αύγουστος. Καρβάνια ξεκινούν, με κάθε μέσο και οι σύγχρονοι σταυροφόροι κυνηγούν τη χαρά!

Χαρά! μεγάλη κουβέντα, δυσεύρετη πραγματικότητα. Ως λέξη η χαρά είναι η ευάρεστη συναισθηματική κατάσταση μας. Πρόκειται για ψυχικό γεγονός και εστιάζεται στο βιωματικό μας χώρο. Ως πραγματικό συμβάν στις πραγματικές της διαστάσεις η χαρά είναι δυσκολόπιστο πουλί.

Πολλοί στις μέρες μας πασχίζουν να συναντήσουν τη χαρά σε χώρους, όπου απουσιάζει π.χ. στην απάτη, στην ψευτιά, στην κλοπή στα ναρκωτικά. Στα παραπάνω βαλτόνερα χάνεται κάθε μέρα κόσμος και κοσμάκης και η εμμονή πλειστων όσων να νυχτοξημερώνονται στους ηθικούς γκρεμούς είναι «σημεία των καιρών».

Για τη νέα γενιά, που απλώνει τα λευκά της φτερά στη σύγχρονη πραγματικότητα αυτό είναι δοκιμασία. Διαθέτει πίστη στις διαχρονικές αξίες, πίστη στο Θεό, αντοχή στις δυνάμεις της, αλλά η σύγχυση και η ρευστότητα είναι μεγάλη. Τι να εμπιστευθεί, πού να πατήσει στέρεα το πόδι της, πώς να αντέξει στη σύγχρονη τραγωδία!

Παρά ταύτα, υπάρχει και η

πραγματική χαρά, εκεί όπου δεν φαντάζουν εγχρωμοί φωτισμοί τα μεσάνυχτα, κοντά στον ήλιο, τον αγέρα και τα πουλιά. Εκεί θα βρούμε τη χαρά, την σχεδόν άγνωστη ευάρεστη συναισθηματική κατάσταση. Έτσι η καρδιά μας θα

πλημμυρίσει απ' την παρουσία της και η ευτυχία μας θα είναι γεγονός.

Βασικές προϋποθέσεις χαράς είναι: η υγεία, η αξία μας, η εργασία και η θετική προσφορά μας, η αξιοπρέπεια, η επιτυχία, το καλό όνομα κ.ά.

Για να κρατηθούν αυτές στο ύψος τους απαιτείται καθημερινός αγώνας, με ένα ανθρώπινο τόνο και πόνο, που παντρεύει την περιπέτεια με το ατομικό όνειρο.

Τα καλοκαίρια με τις διακοπές μας κυνηγάμε διψασμένοι τη χαρά, την καλοπέραση, την ξεγνοιασιά, την ανάκτηση δυνάμεων. Πού θα τα βρούμε όλα αυτά; Νηφάλια σκέψη μας υπαγορεύει:

1) Κοντά στους δικούς μας ανθρώπους, που διαθέτουν πραγματική αγάπη και μια ζεστή καλημέρα.

2) Κοντά στον τόπο μας, όπου οι αναμνήσεις, απόλυτα προσωπική μας υπόθεση, μας κάνει ευτυχείς.

3) Στη φύση, κοντά στη μουσική του ρυακιού, του αγέρα, το άρωμα του σχίνου και της μολόχας.

4) Στην παράδοση, όπου δοκιμασμένες επί χιλιετηρίδες επιβιώνουν οι διαχρονικές αξίες.

5) Στην εκκλησία, στις ιερουργίες της μοναδικής μας Ορθοδοξίας.

Αυτές είναι οι βασικές προϋποθέσεις για να ανταμώσουμε τη χαρά στις διακοπές μας. Είναι οι πιο ανθρώπινες στην «εποχή των υποποτάμων». Και αυτές για μας τους Καλαρρυτίτες, όπου γης, εστιάζονται στο κεφαλοχώρι μας, τους Καλαρρυτίτες. Εκεί θα βρούμε τη χαρά μας, γιατί οι Καλαρρυτίτες για μας είναι η μεγάλη μας χαρά.

Καλή αντάμωση στο χωριό μας.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΠΟΣ ΜΑΣ

ΣΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΑΝΑΡΓΥΡΟΥΣ

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ Λυκειάρχης

Η μοναδική πολιτιστική υποδομή Καλαρρυτιτών και ο πλούσιος ορεινός, με έντονο ιδωρικό χαρακτήρα, τόπος, προσφέρουν μοναδική ποικιλία ζωής, για ένα ξέγνοιαστο παραθέρισμα. Μια παλιά και πάντα νέα εσωτερική παρόριση στον άνθρωπο είναι η ψυχική ανάταση στο Θεό. Αυτή μας πλησιάζει στο αιώνιο, ξέμακρτα, απ' τα είδωλα του καιρού μας, που συνθέτουν τη δυστυχία μας!

Ντότιοι και ξενιτεμένοι κανονίσαμε απο-

βραδής καλή παρέα για ημερήσια εκδρομή στο λιβάδι, στους Αγίους Αναργύρους, όπου θα παρακολουθούσαμε και θεία λειτουργία. Μιλήσαμε στον παπα - Βασίλη και στον ιεροψάλτη και όλα κανονίστηκαν.

Οι γκριζοί θράχοι, οι χαρούμενοι θάμνοι, τα δέντρα, τα πουλιά, τα λουλούδια, τα ζωντανά, οι αραιοί ξωμάχοι, τ' αγέρι, ο ουρανός, τα πάντα, στέκουν χωρίς αλλαγέντες στις επάλξεις της ομορφιάς και της ξένοιαστης ζω-

ής.

Πώς να μεταφέρεις την ομορφιά, τη λάμψη την ευτυχία τους με άχρωμες και άοσμες λέξεις; Οι καρδερίνες και ο ποσπανίκος ορβρίζουν και η ψαλμουδιά τους ανεβαίνει στα ύψη, «θυμιάμα εύοσμον».

Με τον ευσεβή και πάντα πρόθυμο στις ιεροπραξίες της Ορθοδοξίας μας παπα - Βασίλη και τον ιεροψάλτη Μήστο η ψυχική ανάτασή μας στο παρεκκλήσι των Αγίων Αναργύρων στο λιβάδι γίνεται «καιομένη θάτος».

Τί διώματα είναι αυτά Θεέ μου! Αινηφορίζεις από τα φθαρτά στην αφθαρσία, από την ομίχλη στο Φως, από τη μιζέρια στη χα-

ρά. Πόση δίψα για λύτρωση! Η αιναπνοή μας, τα θλιμμάτα μας, το μέτωπό μας, κοντολογίς το «είναι» μας την ώρα της θείας λειτουργίας στο λιβάδι, μετασυσπνέται, γίνεται αλλοιώτικο, άλλο πράγμα, άγνωστο, ήρεμο, γαλήνιο, πραγματικά ανθρώπινο.

Ελεύθεροι, ανάλαφροι, αισθανόμεστε σαν το στρατόκρο, που απώθησε το βαρύ σάκκο του κοντά στη βρυσσομάνα για να δροσιστεί να ανασάνει απ' την οδοιπορία.

Πότε φτάσαμε στο «Δί» ευχών των Αγίων... ούτε το κατάλαβα. Ο χρόνος λαμπρώνεται στην θέα της αιωνιότητας, που πλησιάζουμε με τη θεία λειτουργία κοντά στη

φύση, κοντά στο Θεό.

Μετά από το αντίδωρο απ' το χέρι του παπά μας, όλη η παρέα οδεύει στην κρυόβρυση κάτω απ' τον γέρο Πλάτανο.

Και το κολατσιό είναι αλλοιώτικο. Τι τάχα να έχει συμβεί σήμερα; Δεν είναι τα φαγητά, τίποτε το ιδιαίτερο, ότι πρόχειρο θρέθηκε, ψωμοτύρι και μπαράτες. Αυτό που ομόφωνα και έδωσε πραγματική χαρά και νόημα στην ημέρα μας ήταν η ψυχική ανάταση που συντελέστηκε στη θεία λειτουργία. Αυτή μας χάρισε ευφροσύνη, τόσο ξεχαλασμένο και σπάνιο βίωμα στον καιρό μας.

ΙΩΑΝ. Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

Τις 16 Αυγούστου 1981 στους Καλαρρύτες έγιναν τα αποκαλυπτήρια της προτομής του αοιδήμου Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών και Πρωθυπουργού Σπυρίδωνα Π. Λάμπρου, έργο του γλύπτη Μπινιάρη, που πρόσφερε στο χωριό ο Σύλλογος Καλαρρυτιτών Αθηνών και αποκάλυψε ο τότε Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Λ. Φωτόπουλος. Παρέστησαν η κ. Λίνα Π. Τσαλδάρη, η ανεψιά της κ. Έλλη Β. Μαλάμου και χιλιάδες κάτοικοι του χωριού. Για τη ζωή και το έργο του Μεγάλου Έλληνα Καλαρρυτιώτη μίλησε ο φιλόλογος και λογοτέχνης κ. ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ. Παραθέτουμε την ομιλία του.

Αξιωματικό καθήκοντά του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αξιωματικό πρωθυπουργό της Ελλάδας,

Γιε του Καλαρρυτιώτη νομισματολόγου Παύλου Λάμπρου γεννηθήκατε, το 1851 στην Κέρκυρα. Σπουδάσατε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και στη συνέχεια στο Βερολίνο, τη Λειψία, το Παρίσι, το Λονδίνο και τη Βιέννη. Αποκτήσατε ευρύτατη και πολυμερή μόρφωση από τις έρευνες και τις μελέτες σας στα αρχαία και τις διδασκαλίες της Δύσεως.

Το 1878 γίνετε υφηγητής της Ελληνικής Ιστορίας και Παλαιογραφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Υποστήριξε ως γενικός Επιθεωρητής της Δημοτικής Εκπαίδευσης με ζήλο και δημιουργικότητα.

Το 1887 εκλεγίκατε έκτακτος καθηγητής του Πανεπιστημίου της Γενικής Ιστορίας και το 1890 τακτικός του ίδιου μαθήματος. Από τον Σεπτέμβριο του 1916 μέχρι τον Απρίλιο του 1917, αναλάβατε Πρωθυπουργός της χώρας. Την 23 Ιουλίου του 1919 αναπαύηκατε στην αττική γη.

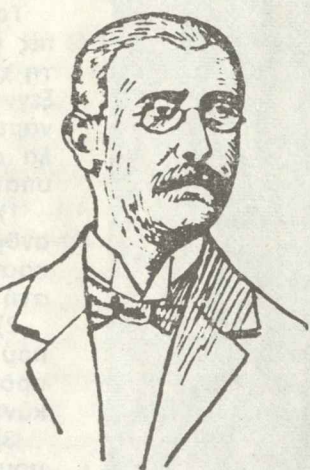
Εκτός από την πανεπιστημιακή σας δράση διατέλεσατε το 1908 πρόεδρος του εποπτικού συμβουλίου της Μέσης Εκπαίδευσης. Εκλεγίκατε μέλος πολλών Ακαδημιών, ινστιτούτων και επιστημονικών συλλόγων του εξωτερικού και τιμηθήκατε με πολλά βραβεία και παρτίσματα.

Η επιστημονική συγγραφική σας εργασία είναι πολυσυζητημένη και ογκοδεσμένη. Από τις έρευνες σας στο Άγιο Όρος εκδόθηκαν ανεξόφλητα χειρόγραφα και ιστοριογραφικά μελέτες, όπως: «Τα σωζόμενα Μιχαήλ Ακομινάτου του Χωριάτου», «Ανέκδοτα έγγραφα περί Ρήγα Βελεστινίου», «Περί των παλαιωμένων κωδικίων», «Πλουταρχικά απανθίσματα» κ.ά.

Συγγράφατε διάφορες νομογραφίες, όπως: «Αι Αθήναι περί τα τέλη του 18ου αιώνα κατά τη γράμμι ανεδόθησαν», «Ανακαλύψεις περί του μαρτυρίου του Ρήγα», «Σελίδες εκ της Ιστορίας του εν Ουγγαρία και Ανατορία Μακεδονικού Ελληνισμού», «Ρήγας, Βηλαράς και Χριστόπουλος» κ.ά.

Το σημαντικότερο όμως έργο σας, εργασία σαράντα χρόνων έρευνας στις διδασκαλίες και τα αρχαία είναι τα «Παλαιογραφικά και Παι

λοποννησιακά», με το οποίο διαφωτίσατε την Ιστορία των τελευταίων Παλαιογράφων στην Πελοπόννησο. Το σημαντικότερο σε περιεχόμενο και έκταση υλικό σας δημοσιεύσατε στο περιόδικό σας: «Νέος Ελληνισμός».

Σπυρίδων Λάμπρος

Το μοναδικό συνθετικό σας έργο είναι η εξέλιξη: «Ιστορία της Ελλάδας μετ' εικόνων από τον Απρίλιο του 1917, αναλάβατε Πρωθυπουργός της χώρας. Την 23 Ιουλίου του 1919 αναπαύηκατε στην αττική γη.

Δημοσιεύσατε και μεταφράσατε ξένων επιστημονικών έργων.

Η ανωτέρω, σε γενικές γραμμές, υπήρξε η γόνιμη προσφορά σας στο Έθνος και την Πατρίδα.

Υπήρξατε φωτεινός νους της Πίνδου μας, διαπρεπής επιστήμων, φιλοεργός πατριώτης. Δοξάσατε τους Καλαρρύτες, κεραλονόμι, που ανέδειξε, επιστήμονες, καλλιτέχνες, εμπόρους, γενικά νοικοκυραίους και προκομένους ανθρώπους στον Ελλαδικό χώρο και πέρα απ' αυτόν.

Το τρίπτυχο της μεγάλης προσωπικότητάς σας συνθέτουν: η αξιολογική επιστημονική κατάρτιση, η ζήλη της τέχνης για πνευματικές καταστάσεις και η πίστη και το πάθος για την προκοπή της χώρας μας. Αδιάφωτο τεμάχιο της ανοιχτής αλήθειας είναι το τεράστιο επιστημονικό σας έργο.

Η ψυχή σας, αξιωματικό μεγαλείο συμπαιρνώντας μας αγάλλεται σήμερα στα Ηλυσια πεδία βλέποντας το χωριό σας να σας τιμά επάξια. Βλέποντας τον αυθεντικό παπιά του χωριού μας να τιμά την προσωπικότητά της, την θυγατέρα σας κ. Πρόεδρε, την σεβαστή μας κ. Λίνα Τσαλ-

δάρη, πρώτη γυναίκα ν-πονηγός της χώρας μας, γνήσιο συνεχιστή της παρ-ραδόσεως της μεγάλης οικογένειας Λάμπρου, με δικαιολογημένη συγκίνηση και σεβασμό κοντά σας. Την κ. Μαλάμου, διστάζω της οικογενείας σας, υπερήφνη για την αξιοβίωτη ζωή και δράση σας.

Τον πρόεδρο του χωριού μας, τους πρόεδρους των αδελφών συλλόγων Καλα-

ρτών Αθηνών, Ιωαννίνων και Λαρίδας περιήρανε για τη δόξα σας. Τον κ. Σάλτα, που δούλεψε με πάθος για το χωριό μας, με αισθήματα χαράς. Γενικά βλέπετε όλο το χωριό και τους φίλους του χωριού μας ευτυχείς.

Ευγνώμονες οι συμπατριώτες της ιδιαίτερης πατρίδας σας σήμερα, με φορέα το Σύλλογο Καλαρρυτι-

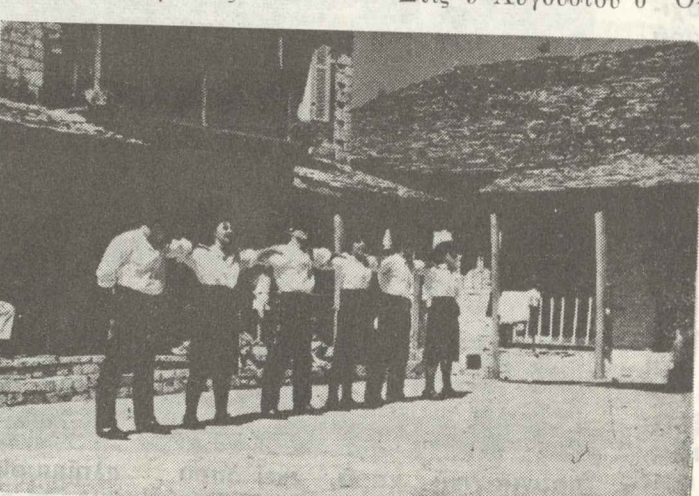
τών Αθηνών, κάνουν τα αποκαλυπτήρια της ευγενικής προτομής σας στους Καλαρρύτες, στον τόπο, όπου βρίσκονται οι ρίζες της μεγάλης οικογένειας Λάμπρου.

Η ευγενική προτομή σας θα μας οδηγή σε πράξεις ευθύνης και προκοπής σε χρόνους δύσκολους για την ανθρωπότητα των ανθρώπων.

ΙΩΑΝ. Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Εμφανίσεις του Χορευτικού μας

Ο Λαογραφικός — Χορευτικός μας Όμιλος «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» φέτος κατακλίθηκε κυριολεκτικά από προτάσεις διαφόρων Απόρων της Χώρας μας για να συμμετάσχει σε Πολιτιστικές τους εκδηλώσεις.

Το χορευτικό μας στην πλατεία Καλαρρυτιών

Ήδη τον Ιούνιο εμφανίστηκε στον Πύργο της Ηλείας.

Στις 11 Ιουλίου πραγματοποίησε μια εντυπωσιακή εμφάνιση 1.30 ώρες στην Κεντρική Πλατεία των Γρεβενών όπου κατόπιν προς τιμήν του Ομίλου μας παρατέθηκε δείπνο όπου παρέστησαν και γλέντησαν μαζί μας ο κ. Νομάρχης Γρεβενών και ο κ. Αντιδήμαρχος της πόλης.

Το Σάββατο 18 Ιουλίου ο Όμιλός μας εντυπώθηκε γι' άλλη μια φορά το Πάρις, με την 20ή εμφάνισή του στο Κεραλάδο που τον έλαβε και αυτή με γλέντι.

Την Κυριακή 19 Ιουλίου γι' άλλη μια φορά στην Πρέβεζα. Θα κλείσουν οι «Καλαρρύτες» το Πανηγυρικό Φεστιβάλ Ερασιτεχνικής δημιουργίας, της οποίας ο Όμιλός μας είναι χαρακτηριστικό και αξιομνημότο παράδειγμα.

Την Παρασκευή 24 Ιουλίου, ανοίγουν οι «Καλαρρύτες» τις βήμες Πολιτιστικές εκδηλώσεις στο

Κομπότι Άρτας. Από 25 Ιουλίου έως 7 Αυγούστου οι «Καλαρρύτες» θα εκπροσωπήσουν τη χώρα μας σε Διεθνή Φεστιβάλ στην Αυστρία και στη Γαλλία.

Στις 9 Αυγούστου ο Όμιλός μας θα εμφανιστεί στην πλατεία των Καλαρρυτιών.

Ακόμη για μετά τον 15 Αυγούστο που έχουν προκηρυχθεί για νησιά, Κρήτη, Πελοπόννησο, Μακεδονία κ.α.

Ο Λαογραφικός — Χορευτικός Όμιλος «Καλαρρύτες» πιστός στην διακηρυγμένη του ότι «Ελληνικός Χορός ανήκει στους Έλληνες και δικαίωμα να τον έχουν και να τον απολαύσουν στην σωστή του μορφή έχουν όλοι οι Έλληνες από το κέντρο μέχρι το ακραίο άκρο» θα προσπαθήσει να εμφανισθεί όσο το δυνατόν περισσότερα μέρη μη φειδόμενος κόπων και θυσιών, αρκεί οι οργανωτές να καλύπτουν τα δαπάνη έξοδα εμφάνισης και μεταφοράς του Ομίλου.

Σύλλογος των εν Αττική Καλαρρυτινών

Στις 19, 20, 21 Ιουλίου ο Πανηγυρικός Σύλλογος Καλαρρυτινών Ελλάδος κλιμακώνοντας 50 χρόνια από την ίδρυση της, οργάνωσε στην Αθήνα ένα τριήμερο Πανηγυρικό πανηγύρι.

Ο Σύλλογός μας εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία που του δινόταν και μέσα από το περίπτερο των Τζουμέρκων οργάνωσε μια έντονη παρουσία των Καλαρρυτινών προβάλλοντας παράλληλα και το πρόβλημα του «Δρόμου».

Επίσης στο περίπτε-

ρος του Ηπειρώτικου Τύπου εκθέσαμε διάφορα φύλλα των ίδιων Καλαρρυτινών εφημερίδων.

Το πανηγύρι της Πανηγυρικής είχε επιτυχία γιατί και παρά πολλά συγκροτήματα και διάφοροι καλλιτέχνες έλασαν μέρος δίνοντας ένα ισορροπημένο και πάρα πολύ ενδιαφέρον πρόγραμμα. Οι Αθηναίοι επισκέφθηκαν το χώρο στη διάρκεια του τριήμερου.

Το Διοικητ. Συμβούλιο (Αθήνα 25/6) 1987

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΖΩΗ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΦΟΡΕΣΙΑ

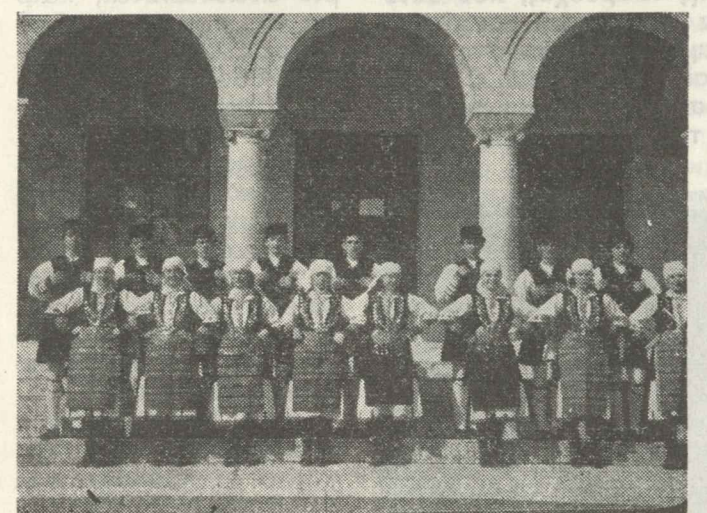
Γράφει ο καθηγητής κ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ Κ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Ο Χορός έχει τριδιάστατη εσωτερική δομή (κίνηση — ήχος — λόγος) έμμετρα και τα τρία, συγχωνευμένα και αδιάσπαστα ώστε να αποτελούν όψεις της ίδιας πραγματικότητας.

Όμως ο χορός δεν είναι ξεκομμένος από το περιβάλλον, από συγκεκριμένες συνθήκες. Ο χορός δεν είναι μόνο τα βήματα και οι κινήσεις του χορευτή, είναι και το ίδιο του το σώμα και η φορεσιά του και οι άλλοι που χορεύουν μαζί του και αυτοί που

χρησιμοποιούν και ποια η μορφή τους είναι στοιχεία για τον τρόπο και τις συνθήκες ζωής, για το κλίμα, τη μορφή που εδράζουν και τα ζωα του, το επάγγελμα κ.α. π.χ. νοικοκυρά, φαρμάς, κίρατζης, ή ζέστη, κρύο, ξηρό, υγρό κλίμα ή ομαλό, δύσβατο, αργό, κλπ.

Τα υλικά απ' την οποία κατασκευάζονται τα παπούτσια καθώς και η τεχνική τους μας φανερώνουν δυνατότητες της περιοχής (οικονομικές, επικοινωνιακές κ.α.).

Εκδοκονται γύρω. Είναι η μουσική και οι μουσικοί, το τραγούδι και ο τραγουδιστής. Ακόμη αν θέλετε μέσα στο χορό είναι το φαγητό, το κρασί, τα παιδιά, τα ξανμένα πρόσωπα, η συγκίνηση, οι ματιές.

Το να απομονώνει κανείς τα πατήματα των ποδιών και να τα παρ ουσία ξείν σαν το χορό, είναι καθαρός υποβασμός.

Η φορεσιά, όπως και η μουσική, είναι συνθετικό στοιχείο του κάθε είδους χορού, ιδιαίτερα όμως του Παραδοσιακού.

Στα φολκλорικά συγκροτήματα η σολη είναι απαραίτητη γιατί βοηθάει τον θεατή και τον χορευτή να μπουν στο συγκεκριμένο κοινωνικό σύστημα αναφοράς.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε την δοξασία που επικρατούσε: «Ο καλός χορευτής έπρεπε πρώτα απ' όλα να είναι καλοντυμένος».

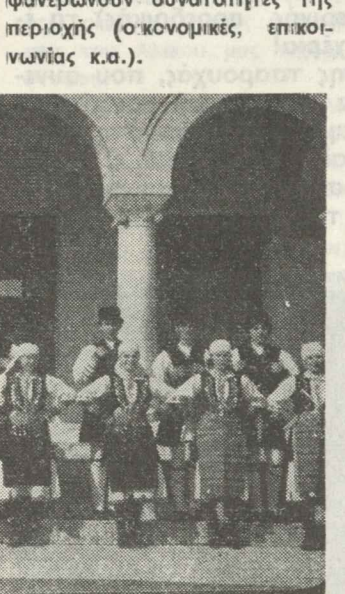
Από την φορεσιά μπορεί κανείς να βγάλει συμπεράσματα για την ιστορία και τις τοπικές συνθήκες ενός χώρου, τις αξίες της κοινωνίας, την προσωπικότητα ενός ατόμου.

Η ανάγνωση φορεσιών άλλων κοινωνιών είναι πολύ δύσκολη αφού δεν έχουμε τον κωδικό ερμηνείας του συμβολισμού της.

Η πρωταρχική επιδίωξη των μερών μιας φορεσιάς είναι πρακτική. Όπως π.χ. να κρύψει ή να αναδείξει ορισμένα μέρη του σώματος, ή να μεταφέρουν προσωπικά αντικείμενα κλπ.

Η φορεσιά τείνει να δώσει στο σώμα την εικόνα όπως θα έπρεπε και όχι όπως είναι. Τα μέρη μιας φορεσιάς είναι πηγή πληθώρας πληροφοριών. Ας πάρουμε για παράδειγμα τα παπούτσια.

Αν κάποιος θα φορέει ή ο

Επιπλέον έχουν ιδιαίτερη σημασία τα παπούτσια για τον χορευτή αφού συχνά προσδιορίζουν ή τροποποιούν τις κινήσεις του (π.χ. ελαφριά, βαριά, τριζότα, σκληρά, ολισθηρά) έτσι γενικά επηρεάζουν το στυλ του χορευτή και συχνά του καθορίζουν τα πλαίσια δυνατότητας κινήσεων.

Η φορεσιά δείχνει και ξεχωρίζει εθνολογικές ομάδες (Βλάχοι, Καραγκούνες, Σαρακατσάνοι κλπ.) και έτσι λειτουργεί ως ανασταλτικός παράγοντας επιμελείας στις Παραδοσιακές κινήσεις.

Κάθε κλειστή κοινωνία, όπως το χωριό, κατοχυρώνει την ταυτότητά της ακόμη και με την φορεσιά. Όταν οι φορεσίες γεγονότων χωριών είναι ουσιαστικά ίδιες, φροντίζουν να δημιουργούν μερικές χαρακτηριστικές διαφορές.

Η φορεσιά είναι στην πράξη ένας φακέλος με την κοινωνική και προσωπική ιστορία που ατόμου, αρκεί να ξέρει να τον διαβάσει. Π.χ. Δηλώνει την τάξη (έμποροι, κτηνοτρόφοι, φαρμάδες), φανερώνει την οικονομική ευρωστία (κοσμήματα, φουριά) δείχνει την οικογενειακή κατάσταση (νέα, παντρεμένη, χήρα).

Όμως παρ' όλα αυτά πάντα υπάρχει η δυνατότητα με-

σω της φορεσιάς το άτομο να δείξει το γούστο του, το μεράκι του, την ανάγκη του να γίνει αρεστός. Φυσικά μέσα στα όρια που επιτρέπει η κρίση του περιήρου, τα σχόλια, το κοσμηματολόγιο.

Παράβαση των γραμμών κανόνων και στο γούστο — που ελέγχονται κυρίως από τις ηλικιωμένες γυναίκες — είναι καταδικαστέα και αρκεί για να «φύγει το όνομα» στον παραβάτη.

Οι γυναίκες στα χωριά σήμερα, ντυοπαριμένες με την τάση να ξεφορτωθούν τα παλιά από τις κασέλες, ξεπουλήσαν ή και κατέστρεψαν τις Παραδοσιακές φορεσίες. Όσοι δαώθηκαν βρίσκονται στα μουσεία, σε συλλογές, στα χορευτά ή στους εμπόρους.

Σκοπίστηκαν και απομονώθηκαν από τους ανθρώπους που ήξεραν την χρήση και τη σημασία τους, έτσι έγιναν ή άψυχα μουσειακά αντικείμενα ή ευπρεύσματα. Η διαφύλαξη της γνώσης για την Παραδοσιακή φορεσιά στηρίζεται κυρίως στο ενδιαφέρον, το μεράκι και τη φροντίδα ιδιωτικών φορέων.

Η μελέτη έχει ρίξει το βάρος της στα κατασκευαστικά στοιχεία της φορεσιάς που αποτελούν την εντυπωσιακή πλευρά. Χάρη στη νυφιατική και γαμπριάτικη φορεσιά που είναι φυσικά πλέον εντυπωσιακές, οι διαφορές άλλες φορεσίες παραμελήθηκαν. Αξιολογία συμπληρωματικά στοιχεία της φορεσιάς, όπως τα χτενίσματα, το δέσιμο του μαντηλιού, τα φτιασίδωματα κ.α. έχουν ξεχαστεί. Τονίστηκε υπέρμετρα η καταγωγή της φορεσιάς και σχεδόν αγνοήθηκαν οι κοινωνικές και λειτουργικές της διαστάσεις.

ΣΤΟ ΒΣΜΟ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Ερ ανίσματα

(Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ)

Την ίδια εποχή ο Γιαννάκης Ράγκος, ο Κουτελίδας, ο Μητρογιώργος πήγαν εις τους Καλαρρύτες ήσαν ως τρακόσοι Τούρκοι. Τους πολέμησαν και τους έβγαλαν και πήραν τη θέση οι Έλληνες και την βαστούσαν. Ολίγοι οι Έλληνες πήγαν πολλή Τουρκία. Δεν είχαν προσοχή οι Έλληνες εις τα στενά, είπαν ότι σώθηκαν οι Τούρκοι και χάλασαν τους Έλληνες και αφανίστηκαν οι δυστυχείς Καλαρρυτιώτες, οπότε αν πλέον πλούσιοι σ' εκείνα τα μέρη κι έμειναν διακονιάρηγοι. Αφανίστηκαν αυτίνοι και ο τόπος τους ερήμαξε.

Γιάννης Μακρυγιάννης (1797—1864)

Μ' αυτήν την ορμή οι Τούρκοι και κουράγιον, οπλόαβαν εις τους Καλαρρύτες, οι ίδιοι Τούρκοι πήγαν εις την πλάκα: ολίγοι οι Έλληνες εκεί και τους χάλασαν και κέρδεσαν και την θέσαν εκεί.

Την ίδια εποχή ολίγοι αυτίνοι οι Τούρκοι της Πλάκας πήγαν εις τα χωριά Μελισουργούς και Ματζούκι και χάλασαν και εκεί τους Έλληνες με μεγάλη τους ζημίαν, των Ελλήνων. Και αυτό το θάρρος των Τούρκων ήταν από την ανοησίαν εκείνων οπου πήγαν εις τους Καλαρρύτες με ξερή φαντασίαν. Χάθηκαν τόσο άνθρωποι από την αμείλιαν τους κι έλαβαν και κουράγιον οι Τούρκοι μεγάλο. Δεν ήταν από κακίαν των Ελλήνων, όμως πρώτη φορά έμπαιναν σε τέτοιον αγώνα δεν ήξεραν οι άνθρωποι καλά την πολέμικη. Και γίνηκαν πολλά λάθη.

(Γιάννη Μακρυγιάννη Απομνημονεύματα, εισαγωγή - σχόλια Σπύρου Ι. Αδραχά, εκδ. «Μελίσσα», σ. 36 κ.ε.).

Για την αντιγραφή «ΜΝΗΜΩΝ».

Διαφορετικά κριτήρια όπως γεωγραφική διαίρεση, μορφολογική διαίρεση, εθνολογική κ.α. Η κατασκευή, η συντήρηση και η σύσταση γύρω από τη φορεσιά, απασχολούσε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μιας γυναίκας, επομένως το θέμα της φορεσιάς είναι από κάθε άποψη τόσο πλούσιο που κάθε συνοπτική αναφορά, το αδικεί.

ΘΕΟΔ. Κ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Βιβλιογραφία

Λαογραφία — Δελτίο της Ελλην. Λαογραφικής Εταιρείας, Αθήνα.

Δελφοβόρας, Αγγ. — Ελληνικά παραδοσιακά κοσμήματα, Αθήνα 1980.

Μακρής Κ. — Εθνομικη οικογενειακή ζωή, Αθήνα 1974.

Παπαντωνίου Ιωάν. — Συμβολή στη μελέτη της γυναικείας Ελληνικής Παραδοσ. φορεσιάς.

Χατζημυχαήλ Αγγ. — Η ελληνική λαϊκή φορεσιά, Αθήνα 1983.

Ράπτης Αλ. — Ο κόσμος του Ελληνικού Χορού, Αθήνα. Σπυρίδων Α. — Μια παράδοση... μια περιπέτεια, Αθήνα 1964.

Ρωμαιοί Κ. — Λαογραφία, Αθήνα 1970.

Επτά νυχτερινά επιτάγματα

I

Όνειρα κι όνειρα ήρθαν
Στα γενέθλια των γιασεμιών
Νύχτες και νύχτες στις λευκές
Αυτύνες των κύκνων.

Η δροσιά γεννιέται μες στα φύλλα
Όπως μες στον απέραντο ουρανό
Το ξαστερό συναίσθημα.

II

Ευνοϊκές αστροφεγγιές έφεραν τη σιωπή
Και γύρω απ' τη σιωπή μια μελωδία παρέλασε
Ερωμένη
Αλλοτινών ήχων γόησσα.

Μένει τώρα ο ίσκιος που ατονεί
Και η ραϊσμένη εμπιστοσύνη του
Και η αθεράπευτη σκοτοδίνη του — εκεί.

III

Όλα τα κυπαρίσσια δειχνουν μεσάνυχτα
Όλα τα δάχτυλα
Σιωπή

Έξω απ' τ' ανοιχτό παράθυρο του ονείρου
Σιγά - σιγά ξετυλίγεται
Η εξομολόγηση
Και σε θωριά λοξοδρομεί προς τ' άστρα!

IV

Ένας ώμος ολόγυμνος
Σαν αλήθεια
Πληρώνει την ακρίβεια του
Στην όγκρια τούτη της θραδιάς
Που φέγγει ολόμοια
Κάτω απ' τη μουσικία ημισέληνο
Της νοσταλγίας μου.

V

Την αφρούρητη νυχτιά πήρανε θύμησες
Μαδιές
Κόκκινες
Κίτρινες

Τ' ανοιχτά μπράτσια της γεμίσανε ύπνο
Τα ξεκούραστα μαλλιά της άνεμο
Τα μάτια της σιωπή.

VI

Ανεξίτηλη νύχτα πίκρα δίχως άκρη
Βλέφαρο ανίσταχο
Πριν θρεί αναφιλητό καίγεται ο πόνος
Πριν ζυγιστεί γέρνει ο χαμός.

Καρτέρι μελλοθάνατο
Σαν ο συλλογισμός από τον μάταιο μαϊνάνδρο
Στην ποδιά της μοίρας του συντρίβεται.

VII

Το διάδημα του φεγγαριού στο μέτωπο της νύχτας
Όταν μοιράζονται οι σκιές την επιφάνεια
Της όρασης

Κι ο πόνος μετρημένος από εξασκημένο αυτί
Ακούσιος καταρρέει
Μες στην ιδέα που αχρηστεύεται απ' το μελαγχολικό
Σιωπητήριο.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ
(Εκδόσεις 1935-1977)

ΚΑΙ ΜΕ ΦΩΣ ΚΑΙ ΜΕ ΘΑΝΑΤΟΝ

Και αφού σ' εξοντώσουν θά 'ναι ακόμη

Και αφού σ' εξοντώσουν θά 'ναι ακόμη
Και αφού σ' εξοντώσουν θά 'ναι ακόμη
Ο κόσμος εξαίτιας σου

η καρδιά σου — καρδιά
Πραγματική στη θέση εκείνης που μιας πήρανε
Ακόμη θα χτυπά και μία ευγνωμοσύνη
Από τα δέντρα που άγγιγες θα μιας σκεπάζει

Ω λυτή αστραπή και πως σε ξαναδένουν

Στον τόπο μας με

ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΣΤΙΚΑ ΤΣΑΡΟΥΧΙΑ

Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ
ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ

Το τσαρούχι είναι το εθνικό μας παπούτσι. Είναι απ' τα βασικά μέρη της Εθνικής μας ενδυμασίας. Η σύνθεσή του είναι ποιητική. Η όλη του εμφάνιση, περήφανη υπόθεση. Η δομή του ανταποκρίνεται στις πορείες των δύσβατων ορεινών μας περιοχών και την καλλιερημένη αισθητική ματιά του Έλληνα που το φορούσε.

Οι Καλαρρυτίτες είχαν παλιά πολλούς και άριστους τσαρουχάδες που εργάζονταν στο χωριό και τα αστικά κέντρα της χώρας. Τα τσαρούχια των Καλαρρυτιτών ήταν αριστουργήματα. Δεν είναι τυχαίο, ότι τα τσαρούχια των ευζώνων της τζέως ανατολικής φρουράς (σημερινής προεδρικής) τα έφτιαχναν Καλαρρυτίτικα χέρια!

Ο μόνος Καλαρρυτιτής τσαρουχάς, που συνεχίζει την παράδοση αιώνων του χωριού μας είναι ο Τάκης Μπαργιάννης. Τον χειμώνα διαμένει στη Λάρισα και τα καλοκαίρια ανεβαίνει στο χωριό. Ο μπάρμπα - Τάκης, γιος του Αποστόλη Μπαργιάννη, έμαθε την τέχνη από τον πατέρα του και συνεχίζει την παράδοση.

Σήμερα κατασκευάζει τσαρούχια ο μάστορ - Μπαργιάννης, αλλά δυσκολεύεται στην εύρεση υλικών. Τα τσαρούχια θελούν δερμάτα γνήσια: βακέτες, λουστρίν μαύρο κ.ά. Και πέρα και πάνω απ' αυτά μάστορα με τέχνη και μεράκι.

«Υλικά δύσκολα βρίσκουμε, όσο για την τέχνη βλέπετε, τι να πω εγώ» μου έλεγε τελευταία ο μπάρμπα - Τάκης.

— Μπορώ να δω αυτά τα τσαρούχια; τον ρώτησα.

Ήθελα να πάρω στα χέρια μου ένα ζευγάρι καινούργια κόκκινα τσαρούχια που φάνταζαν στο ράφι.

— Γιατί όχι, απάντησε πρόθυμα ο μπάρμπα - Τάκης.

Η ομορφιά των τσαρουχιών θάμπωσε την ματιά μου. Το κόκκινο σύνολο με τη μαύρη φούντα, το μαύρο λουστρίν, γύρω από το άνοιγμα, ραμμένο με το χέρι με πυκνό άσπρο γαζί και στο κέντρο του επάνω μέρους άλλο διακοσμητικό γαζί με μπλε και χρυσό. Όλα συνθέτουν υψηλή ποίηση, δημιουργία καλλιτεχνικών αξιών, που αφήνει άναυδο τον πιο απαιτητικό ειδικό.

Όλη αυτή η αποκάλυψη της υψηλής τέχνης των τσαρουχιών στο εργαστήρι των Καλαρρυτιτών μου μπάρμπα - Τάκη, που είναι ίδιο απ' όταν το γνώρισα τώρα και πενήντα τόσα χρόνια. Κάτω από το Μπαργιανίτικο με την πόρτα και το παράθυρο ανοιχτά στο δρόμο κοντά στη βρύση του Πότσου. Ειδικά καλαποδία, γνήσια δερμάτα, κερωμένοι σπάγγοι. Και πέρα και πάνω απ' όλα η υψηλή τέχνη και το μεράκι που μετατρέπει τα υλικά σε αριστουργήματα.

Τι κρίμα αυτή η παραδοσιακή τέχνη να μην έχει συνέχεια, τι κρίμα!

Που πια δεν έχω αέρα δεν έχω ζώο συντροφιά
Η ελποκίππου καν ένα χαμένο αστροπελέκι
Ακούω νερά να τρέχουν

(Κι εγώ να θλασσημιά) ήσως νά 'ναι από Θεού
Κάποιο μοναχικό που σίμωσε της κορυφής τα
(Μυστικά Κλειδιά)

Και τ' άνοιξε
γι' αυτό απευθύνομαι σε Σένα
Βράδυ Μεγάλης Τρίτης με αντίκρυ μου το πέλα-
(γος)

Το ανεπανάλητο — για να του πεις αντίο κι ευ-
(χαριστώ).

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ
(Ο Μικρός Ναυτίλος 1985.
Εκδόσεις: ΙΚΑΡΟΣ).

Το νοικοκυριό και η καθαριότητα του αρχοντοχωριού μας είναι παροιμιώδης, είναι ένα με το αίμα των Καλαρρυτιτών. Νοικοκυράι οι άνθρωποι μπορούν να είναι ρέμπελοι; Μιλάμε από παρατήρηση και λησμονούμε το θέμα.

Τους μήνες που καλοκαιριό που το χωριό ανασταίνεται, παίρνει τις αρχοντικές διαστάσεις του σε ανθρώπινο δυναμικό, χαίρεται κίνηση, ζωή, προκοπές.

Μερικές λεπτομέρειες νοικοκυριού σε υποβάλλουν.

Παλιά συνήθεια κάθε νοικοκυρά να καθαρίζει με τα παιδιά της, ή και μόνη της το λιθόστρωτο, τον κοινοτικό δρόμο, έξω από το σπίτι της. Καθαρίζει τις πέτρες, κόβει σχίνα, χόρτα, αγριοθάμνους και μετά σκουπίζει. Ο λα ξεκινά από μια εσωτερική παράρμηση, χωρίς εντολές και ορμήνιες. Η τάξη ξεκινάει πάντοτε από το είναι μας.

Η χρυσόχερα σ' όλα Καλαρρυτιώτισσα αγαπάει με πάθος την καθαριότητα. Ο δημόσιος δρόμος είναι προέκταση του σπιτιού της, είναι δικός της στη φροντίδα και χαρά στο ιδιώτα όλου του χωριού. Οι περαστικοί, οι διασάτες, ντόπιοι και ξένοι, μοσκομυρίζουν τη νύχτη ασάβηστη και χαίρεται το μάτι τους την πιάστρα.

Η νέα γενιά που μεγαλώνει στο άγχος και τα καισαρία των τσιμεντοπόλεων παρατηρεί τα φαινόμενα καθαριότητας στην αρχή με σκεπτικισμό και μετά διασπαστικά ανθρώπινα σπινθηρίσματα. Δε μένει ασυγκίνητη, ανασκουμπίζεται και χαίρεται πον αλτρουιστικά στην πράξη με έντονη ικανοποίηση.

Έτσι το χωριό ανασταίνει, χαίρεται, συνεχίζει την παράδοση στις χρήσιμες λεπτομέρειες. Αγαπά τον εαυτό του, τον γατά τον άνθρωπο και αγαπά τον άνθρωπο τους σημαίνει αγαπά τους ανθρώπους!

Αυτή η χαρά ασήμαντη κι όμως είναι σημαντική. Αυτά τα στέρεα περιστατικά, το πως αξιωνόμαστε με τη θέλησή μας να φανούμε χρήσιμοι σε μας και τους συγχωριανούς μας είναι θησαυρός, ψυχικός θησαυρός. Τον αντικρύζει

τους ανθρώπους μας

κάθε άνθρωπος σε σοκάκια και πλατείες δρόμους τα Σάββατα, τις παραμονές μεγάλων γιορτών του Σώματος, του Δεκαπενταύγουστου κ.ά.

Το περιεχόμενο αυτών των όμορφων συνθηκών είναι γνήσια και καλοπροαίρετη ανθρωπιά, γνήσιος αλτρουισμός, πραγματικός πολιτισμός.

— ● ● —

ΚΟΥΒΕΝΤΑ
ΜΕ ΚΑΛΑΡΡΥΤΟΠΟΥΛΟ

Πολλοί περμέναμε στην Τσάρα τον μανάβη, απ' τα Τρίκαλα Θεσσαλίας. Η σύληση μικραίνει το χρόνο αναμονής. Κοντά μας πολλά παιδιά κι ο Αλέκος, ένα ξυμνο Καλαρρυτιόπουλο.

— Πώς σε λένε, τον ρώταμε.

— Αλέκο.

— Σε ποια πάξη πηγαίνεις;

— Στην τρίτη δημοτικού στο Γιάννινα.

— Από πού είσαι; Ψυχραιμό και με ετοιμότητα απαντάει:

— Από τους Καλαρρυτίτες.

— Ψέματα λες, αφού γεννήθηκες στο Γιάννινα.

— Αν είχα γεννηθεί στην Αθήνα ή στο Παρίσι θα ήμουν Αθηναίος ή Παριζιάνος, απαντά ερωτηματικά και ξυμνο το παιδί, πράγμα που έκανε ζωική εντύπωση.

— Αγαπάς το χωριό σου;

— Πάρα πολύ, απάντησε

το παιδί.

— Γιατί; Εδώ το παιδί κοντοστάθηκε για να σκεφτεί και είπε με καθαρή άρθρωση: — Για πολλά. Είναι το χωριό των γονιών μου, εδώ έχουμε το σπίτι μας, τους συγγενείς μας και τους φίλους μου που παίζω στην τσάρα, στην πεδιάδα του Κώστα, στο Κέλι...

— Έρχεσαι συχνά στο χωριό; Συνέχισα τις ερωτήσεις γιατί οι ξυμνες απαντήσεις του Αλέκου μας ευχαρίστησαν.

— Κάθε καλοκαίρι, αλλά είπε ο πατέρας, ότι θα έρχομασε και τα Σαββατοκύριακα, όταν γίνει ο δρόμος Γιάννινα — Καλαρρυτίτες.

— Εύγε Αλέκο, του είπαμε. Ακούστηκε ένα ευγενικό ευχαριστώ και χάθηκε το παιδί μέσα στα άλλα παιδιά.

Πόσες ξυμνες και σωστές σκέψεις δεν μας είπε το παιδί, που δικαιολογημένα θα ζήλευε η λογική πολλών μεγάλων.

Ο Αλέκος είχε τις ρίζες του στο χωριό μας Καλαρρυτίτες, είχε ακόμη έντονα τα νηπια προσωπικά του βιώματα, γιατί σωστά οι γονείς του φρόντισαν να το φέρουν στο χωριό, έστω και τα καλοκαίρια.

Αγαπά κανείς έντονα, ότι ζει περήφανα, ευχάριστα με αξιοπρέπεια. Αυτά συμβαίνουν με όλα τα παιδιά του χωριού μας. Η σύγχρονη επιδρομή του μηχανιστικού πνεύματος που δεσμεύει καταλυτικά τον άνθρωπο και τον ξεκόβει από τη φυσική ζωή της υπαίθρου πρήνει να πολεμηθεί. Έτσι

● ● ●

Η ΡΟΚΑ

Στα χωριά μας υπάρχει ακόμη μια όμορφη συνήθεια των γυναικών μας το γνήσιο. Το μαλλί γνέθεται ή με το κροκί ή με ρόκα στο σερβιάνι.

Η ρόκα είναι το μέσο, όπου στηρίζεται το μαλλί για να γνέθει. Αυτή μπορεί να είναι απλό ξύλο ή ένα κομψοτέχνημα. Θα μιλήσουμε για το δεύτερο.

Πώς γίνεται. Είναι μια ολόκληρη ιστορία ή για να ακριβολογούμε μια ιστορία με πολλές παραλλαγές.

Το λοιπόν, για να γίνει μια ρόκα χρειάζεται ξύλο, ελιάς ή από πυξάρι ή τέλος πάντων ξύλο γερό που μπορεί να γίνει κομψοτέχνημα. Μετά χρειάζεται ο άνθρωπος που θα το κάνει ρόκα. Αυτός πρέπει να διαθέτει ευαισθησία, φαντασία, ζωγραφική και δεξιότητες. Ροκανίζει το ξύλο, το κάνει σανίδα και μετά ζωγραφίζει τον Άη - Γιώργη ένα νεαρό ζευγάρι, ένα κεφάλι κριαριού και χιλιάς δυο άλλες παραστάσεις που θέλει να ιστορήσει. Μετά με τα καλέμα του (σχετικά εργαλεία) με υπομονή αφαιρεί τα μέρη του ξύλου, που πρέπει να φύγουν για να δείξει ανάγλυφο το σχέδιο της προτίμησής του.

Κοντά στα άλλα αυτή η καλλιτεχνική ενασχόληση απαιτεί ησυχία, μοναξιά για αυτοσυγκέντρωση ιδανικές προϋποθέσεις διαθέτουν οι λεβέντες τσοπάνηδες μας στα βουκοτόπια της Πίνδου μας.

Όταν τελειώσει η ρόκα προστίθεται και το στέλεχος και είναι έτοιμη για τον κόρφο της κοπέλλας που θα γνέσει.

Η ρόκα δεν είναι ένα κάποιο μέσο που βοηθά στο γνήσιο, είναι το καλλιτεχνήμα που σπθίζει το μεράκι και σαρκνεί το όνειρο. Καθώς γυροφέρνει το αδράχτι και το μαλλί γίνεται μέσα στα δάχτυλα της κόρης νήμα για το υφαντό της προίκας της με τη τραγούδια συνοδεύεται! Τραγούδια που χρυσώνουν τον κόπο που νοηματίζουν το μόχθο ανοίγουν ορίζοντες στη ζωή. Για τις όμορφες κοπέλλες πατριάδες πάντα στη λεβεντιά τους μια ρόκα με τέχνη και μεράκι. Υπάρχουν ακόμη στο χωριό μας τσοπάνηδες που σαρκνώνουν ακόμη όνειρα από ξύλο για την πορεία της ζωής.

μόνο θα διατηρήσουμε την υγεία και την χαρά στη ζωή μας.

— ● ● —

ΤΙ ΕΙΠΕ Ο ΞΕΝΟΣ

Κάθε χρόνο επισκέπτονται το κεφαλοχώρι μας Καλαρρυτίτες πολλοί ξένοι Άγγλοι, Γάλλοι, Γερμανοί και συνήθως άνθρωποι των γραμμάτων. Διαβάζουν οι άνθρωποι και ξέρουν.

Ένας Γάλλος που έμενε κατάλυτος από την πολιτιστική στάση των Καλαρρυτιτών, μας απάντησε ευγενικά και πρόθυμα στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερ.: Ποια ερμηνεία δίνετε στην αργοντία και την ομορφιά των Καλαρρυτιτών;

Απ.: Οι Καλαρρυτίτες είναι δημιουργία: λαγαρή ματιά, καθαρό μυαλό, ισχυρή δύληση και μόχθο. Κι όλα αυτά στο χώρο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, χωρίς καμιά τότε κρατική βοήθεια. Ότι έκαναν οι Καλαρρυτιώτες το δημιούργησαν μόνοι τους.

Ερ.: Πού βλέπετε ο ιδιωτής τη χρημια;

Απ.: Ο Καλαρρυτιώτης είχε χρημια από το εμπόριο, τη χυσοσοία και την κτηνοτροφία. Δεν είναι η κατάλληλη στιγμή να αναφερθούμε στο καθενα χωριστά. Όταν οι τομείς αυτοί του τόπου σας δεν πηγαίνουν πολύ καλά, τότε ξενιτεύτηκαν στις χώρες της Ευρώπης κυρίως, όπου διέφεραν στις περιοχές όπου μόχθησαν.

Ερ.: Αυτά τα χρημια, είτε από την εργασία στην Ελλάδα τα είχαν, είτε από το εξωτερικό δόξαλο αποθετούνται σε οικοδομές. Τι ήταν αυτό που τους έκανε να ξεδύουν τεράστια ποσά και να κτίσουν αργοντία στο κεφαλοχώρι τους;

Απ.: Η αγάπη ή καλύτερα το πάθος για το χωριό τους που σαν οργανωμένη πολιτιστική μονάδα ζώσε τους προέφερε από μια παύση ζωής που δεν διέθεταν τότε τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας μας.

Ερ.: Σήμερα οι Καλαρρυτίτες έχουν μέλλον;

Απ.: Οι Καλαρρυτίτες έχουν μεγάλο παρθεμόν, στο οποίο παρὰ και ελπιδοφόρο μέλλον. Το χωριό σας θα αναγεννηθεί, θα γνωρίσει μεγάλη τεράστια προκοπή και η οδός σύνδεσης Γιάννινα — Καλαρρυτίτες απόπειρα θα γίνει.

Ερ.: Το ξύλο για να ανοίξει η πόρτα της προσόδου των Καλαρρυτιτών είναι ο δρόμος;

Απ.: Ακριβώς. Η κονδέντα κάτω απ' τη δροσιά του μεγάλου πλάτανου της πλατείας του χωριού μας δάβαινε και δεν καταλάβαινε πότε άρχι-

Ποίηση των ημερών μας

ΥΠΟΘΕΣΗ

Αγάλη - αγάλη κυλούσε το σιωπηλό ποτάμι.
Μια μέλισσα αγάπησε την ηρεμία του.
Ένα σπιδόνι την τραγούδησε.
Και μια πεταλούδα την κοίταζε αδιάφορα.
Ένα ποτάμι είναι ζωή μου
που μάταια ψάχνει μια θάλασσα να ενοωθεί.
Μια αγάπη είναι ζωή μου
σ' ένα λεωφορείο γεμάτο επιβάτες
που κανείς δε θέλει να κατεβεί πουθενά.

ΦΙΛΙΕΣ

Έχω γείτονα
ένα πευκοδάσος.
Μαζί ακούμε τα
πουλιά που ξυπνούν.
Το χειμώνα γίνεται
ζωγραφιά απ' τα χιόνια
κι εγώ τ' αγαπώ.
Ξέρω να τρέχω
στη ζωή αργά
σαν ποτάμι σε ξηρασία
σαν πεταλούδα με ένα φτερό.
Ξέρω να προσεχίζομαι
με κοιμπούχοι
χαλασμένο.

ΕΥΘΥΝΗ

Μέσα σ' ένα ρυάκι
η μέρα δροσιώθηκε.
Το σγουρόμαλλο τ' αρνάκι
ήταν σαν άσπρο θόσασο
στον κάμπο.
Μη φεύγετε χίμαιρες
από μένα.
Η όψη μου θάλεπε
πέρα απ' τον ορίζοντα
τις λίμνες με τα ψηλά καλάμια
και τους αετούς
να λικνίζονται στα ύψη.

Η ΠΕΤΡΑ

Το δάσος το κατοικούσε
η σκιά των δένδρων.
Γαλήνευε εκείνο το μεσημέρι
η φύση.
Λες κι ακουγόταν
η ανάσα του Θεού.
Πουθενά δεν μπορού να κρυφτώ.
Ο αέρας με κυνηγά.
Παντού βλέπω να με παρακολουθούν
σα νά 'μουν πολύτιμη πέτρα.
Χθες μια μέλισσα μου είπε.
Η μοναξιά και το πλήθος
εξαρτάται από σένα.

ΕΞΗΓΗΣΗ

Ένα μελισσόκι αποκοιμήθηκε
μέσα σ' ένα νυχτολούλουδο.
Θάλασσα του Αιγαίου
δυνατή και παράδειση,
κλείνεις κι ανοίγεις κύματα
στα χέρια που αέμουν.
Το είπα μια μέρα:
η ανεξαρτησία θα έρθει με το θάνατο.
Όταν η σκιά μου
πάει στο βασίλειο των Σκιών
θα νιώθω ένοχη
που τόσο πολύ φοβήθηκα.

ΚΑΤΑΛΗΞΗ

Το κρύο φθινόπωρο
πλησίαζε. Οι άνθρωποι φόρεσαν μάσκες.
Τα πουλιά ήταν μακριά.
Γέλυσε το κρότσι στη φωτογραφία
μέχρι που γέλασε
κι άλλαξε η φωτογραφία.
Κανείς δε ληπάται
για το κακό που γίνεται.
Έχουμε ίσκιό κώπη
ίσκιο αγάπης κι ευγνωμοσύνης.
Ίσως γιατί η φαντασία
κι η πραγματικότητα
είναι το ίδιο.

ΡΩΣΗ ΠΑΥΛΕΑ

(Ποιήματα από την ποιητική συλλογή
"ΧΛΩΗ ΟΜΙΧΑΝ" Θεσσαλονίκη 1987)

σε το φούρνο. Όμορφο
καλοκαιριακό δάση μετά
από απογευματινή βροχή.
που είχε βάλει τα σάα-
να και τα ληθόστα του
χωριού. Το ποσοδοποιέ-
να αγέρι σκόρπιζε το αθέ-
ριο άσπασμα της φλαμου-
ας. Πήγαμε κι άλλα, που θα
πάρουν τη θέση τους μετά
την οδμή σύνδεση του χω-
ριού μας με τα Γιάννινα.
Προς το παρόν αυτά.

50 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Η χρονική ανακάλυψη, κοντά στα άλλα, φέρνει στη μνήμη μας και την έσοδο απ' τη ζωή πνευματικών μας ανθρώπων. Την 21 Φεβρουαρίου 1937, επέτειο της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων, έφυγε απ' αυτόν τον κόσμο στην Αθήνα ο Ηπειρώτης, ο δημιουργηματογράφος και δημοσιογράφος Χρήστος Χρηστοβασίλης.

Τα διηγήματά του απεικονίζουν με φινικότητα, με ενέργεια και βάθος την Ηπειρωτική ψυχή, την Ελληνική ψυχή. Ζωντανεύουν ιστορικές μνήμες, ξυπνούν οικογενειακές αναμνήσεις, ανασταίνουν πολλούς καμμούς. Έτσι γνωρίζουμε τον τόπο μας, τους ανθρώπους μας, τον εαυτό μας. Είναι μια ποικιλία εμπειριών αυτογνωσίας. Το έργο του δεν μπορεί να χωριστεί σε ένα σύντομο σημείωμα. Γεγονός παραμένει, ότι ο Χρηστοβασίλης στάθηκε στο ύψος των πνευματικών ανθρώπων του καιρού του και το έργο του και σήμερα δεν εξοφλήθηκε, αλλά συνεχίζει και προσφέρει.

Απλώς θα πούμε, ότι η αναγνώριση του έργου του ήταν καθολική. Σήμερα πενήντα ολόκληρα χρόνια από τον θάνατό του, ας έχουμε την ειλικρίνεια να ομολογήσουμε, ότι το έργο του είναι άγνωστο ολόκληρο στην έκτασή του, επειδή έμεινε ανέκδοτο και είναι κατασπαρμένο σε εφημερίδες και περιοδικά της εποχής του. Το καλύτερο μνημόσυνο τώρα που κλείνουν πενήντα χρόνια από το θάνατο του Πατριώτη, λογοτέχνη και ανθρώπου Χρήστου Χρηστοβασίλη είναι η έκδοση του έργου του. Η λογική, όταν προπορεύεται του συναισθηματικού και χρήσιμη έτος, αυτό επιτάσσει, ως νύμφη σεβασμού και τιμής σε μια όντως αξιολογική προσφορά. Φτωχάινει, ίσως και ως ημερολογιακή υπόμνηση, με την εξάντληση του όλου χρόνου με ένα σημείωμα, που δεν είναι άλλο παρά ένα κερί στον Αγ. Πάτερη μας στη μνήμη του.

ΙΩΑΝΝ. Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

«ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΕΚΔΟΤΗΣ: ΠΑΤΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΣΤΟΥ 31 • ΤΗΛ. 37.440 • ΓΙΑΝΝΙΝΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Συντάσσεται από επιτροπήΓια οποιαδήποτε πληροφορία απευθύνεστε στον
Πρόεδρο του Συνδέσμου
κ. Θεόδ. Μπαργιάννη
τηλ. (0651) 25561 & (0651) 37440ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ: Διανέμεται δωρεάν για τα μέλη
του Συνδέσμου και τους φίλους του.Τυπογραφείο:
Γ. ΔΟΥΒΛΗ - Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 41 • ΤΗΛ. 20.544 • ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΘΥΣΙΑ ΑΙΝΕΣΕΩΣ

Η λειτουργία του Δεκαπενταύγουστου

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Λυκειαρχής

«Εμνήσθητε αρχαίων ημερών». Φυσικά και δικαιολογημένα έρχεται στο νου η νοσταλγική έκφραση κατά τη θεία λειτουργία του Δεκαπενταύγουστου στο αρχοντοχώρι μας Καραρύτες. Το εντυπωσιακό πλήθος, ντόπιων και ξενιτεμένων χωριανών μας, χαιρετά τις υπέροχες στιγμές του. Όλα γίνονται ψυχικά ανάταση και απόηχοι του χθες. Είναι η ώρα χωρίς ίσκιους, μπόρες και καταιγίδες, η πλημμυρισμένη φως ώρα.

Στον ιερό ναό του Αι - Νικόλα Καραρτύων καρφίτσα δεν πέφτει κάτω. Η εκκλησία λάμπει από αρχοντιά και πι-

στού γίνεται η θεία λειτουργία στο εξωκλήσι της Παναγίας στον ομώνυμο λόφο. Ο λόγος είναι ο εξής:

Το δεκαπενταύγουστο, της Παναγίας μας, απ' τις μεγαλύτερες γιορτές της μοναδικής μας Ορθοδοξίας, ο κόσμος μεταλαβαίνει με πίστη και δέος. Όλος αυτός ο κόσμος ιδιαίτερα τα παιδιά και οι γέροντες δεν αντέχουν να ανέβουν νηστικοί έξω από το χωριό στο λόφο της Παναγίας να λειτουργηθούν και να μεταλάβουν.

Σφάτ το σκέφτηκαν οι παλιοί και μυαλωμένα το τηρούμε εμείς οι σύγχρονοι.

μας και τους τοποθέτησε ψηλά στα κατάβρα του είναι μας.

Χαίρεσαι, θέλεις να λογαριάσεις και δεν μπορείς, μοχθείς να εντοπίσεις το μόνιμο, το αιώνιο στη ρευστότητα, στην μεταβατική αβεβαιότητα.

Η χαρούμενη αυλαία της ζωής ανοιχτή στα μάτια μας, όσο την παρατηρούμε και κλείνει πάντα χωρίς χειροκροτήματα, μέσα στη σιγή, ίσως και την πικρία, γιατί σίγουρα θα αξίζει μιάς πολύ καλύτερης μοίρας.

Ένα κέρδος έχεις, την αίσθηση, την έντονη αίσθηση

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

στούς. Διψασμένο για λύτρωση το πλήθος απ' τις κακοτοπιές της ζωής. Κι όλα αυτά στην εποχή μας στις ημέρες μας, που ο ορθολογισμός δρα διαβρωτικά στην ποιότητα της ζωής μας.

Τις 15 Αυγούστου η θεία λειτουργία στο χωριό μας γίνεται, κατά το έθιμο, στον Αι - Νικόλα. Έτσι το βρήκαμε από τους παλιούς και έτσι το κρατάμε. Τις 16 Αυγού-

Την πρώτη ημέρα το απόγευμα στο μεσοχώρι γίνονται μεγάλο πανηγύρι που κρατούν μέχρι αργά. Το χαιρόνταν και πολλοί ξένοι, που προτιμούσαν να σύρουν πρώτον τον χορό φυσικά μετά τον παπά του χωριού που τον άνοιγε.

Την δεύτερη ημέρα μετά τη θεία λειτουργία στο εξωκλήσι της Παναγίας στην πεδιάδα κάτω από το βράχο με τον όμορφο κισσό άρχιζε το πανηγύρι. Ήταν μια πρόγευση του μεγάλου πανηγυριού του απογεύματος που ήταν το μεγαλύτερο της χρονιάς, το πρώτο στον κόσμο, σε συμμετοχή, σε κέρη, σε ψυχική εξάρση. Η διακριτική διαφορά από τα άλλα πανηγύρια έγκειται στο ήθος και το ύψος, με καθολικότερο νόημα, της ζωντανής συνέχειας της παράδοσης.

Μετά τις θείες λειτουργίες του Δεκαπενταύγουστου στον αυλό χώρο των εκκλησιών πλήθος γνωστών και άγνωστων Καραρτυιωτών ζωντανεύουν αναμνήσεις. Χαιρετισμοί, ασπασμοί, συγκινήσεις.

Η αυθόρμητη συναισθηματική εξάρση των συμπατριωτών επιφυλάσσει ιδιαίτερη θέση σε κάποιους θρύλους, που τους έπλασε η φαντασία

του συνανθρώπου που ενδιαφέρεται, που ρυτίζεται από ενδιαφέρον όχι από συνήθεια, που χαιρετά την παρουσία σου. Η ύπαρξή μας παίρνει τις φυσικές της διαστάσεις τον ζεστό συναισθηματικό κοινωνικό πλαίσιο. Νομίζεις πως ζεις μια εντελώς καινούργια μέρα, μ' έναν ολοκαίνουργιο ήλιο να διαβαίνει νυχτελικά σ' έναν πρωτόγνωρο ουρανό. Οι βουνοκορφές σήκουν απαλά τα χαρούμενα βλέφαρά τους στην ανάληψη πνοή του ορεινού αγέρα της γελοστής πλυσίνας. Μας συγκινεί ο λόγος της εκκλησίας μας: «Κανόνα πίστεως...», «Θεοτόκε Παρθένη...» μεγάλες στιγμές που εξημερώνουν αναντίρρηση τα πνευματικά και ψυχικά μας ήθη.

Οι σηματοδικοί στιγμές του χρόνου, διαφέρουν απ' τις ασημαντες και αδιάφορες από το ψυχικό φορτίο που κουβαλούν. Είναι μεγάλες, όταν η ποσότητα του βάρους τους μας ανεβάζει, μας ανακινεί, μας εξανθρωπίζει. Η Ορθοδοξία μας είναι η κατ' εξοχήν περιοχή της αλήθειας και του Φωτός, είναι η όντως περιοχή των Ανθρώπων (με κεφαλαίο Αλφα).

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ιωάννη Γ. Θεοχάρη «ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ». Διηγήματα. Παιδική - Νεανική Βιβλιοθήκη - Εκδόσεις «ΔΩΔΩΝΗ» - Γιάννινα.

Γράφει η ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΕΙΑ

Δεκατέσσερα αξιόλογο, πολύ ευχάριστα και σύντομα διηγήματα — κατάλληλα για μεγαλύτερα παιδιά — περιέχει ο ωραίος αυτός τόμος, σε μια κομψή, εικονογραφημένη έκδοση. Δεν είναι και τόσο εύκολη η επιτυχημένη απόδοση, σ' αυτό το είδος του λόγου. Ιδιαίτερα στην πεζογραφία. Απαιτούνται ξεχωριστές ικανότητες, στη σκέψη, στην ψυχική διάθεση, στον τρόπο της απλής και δροσερής αφήγησης. Να τέρπει, να διδάσκει, να κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον και να κεντρίζει συνεχώς την περιέργεια. Το κείμενο σ' όλο το ξετύλιγμα του μήθου, να πλησιάζει το παιδί, χωρίς να το απομακρύνει από τον κόσμο του.

Τα διηγήματα αυτού του βιβλίου, ανταποκρίνονται απόλυτα σε όλα αναφέραμε, από κάθε πλευρά, γιατί εδώ δούλεψε ο λογοτέχνης με την έμπειρη πένα του κι ο διάσκαλος, που μελέτησε την παιδική ψυχή, έζησε το παιδί και γ' αγάπησε. Αλλά κι ο Ηπειρώτης, που γνωρίζει καλά τα μέρη στα οποία τοποθετεί τα διηγήματα, την ιστορία και τα γεγονότα των όσων αφηγείται. Η Ήπειρος, τα Γιάννινα, το Ζαγόρι... Ακούει τη φωνή του τόπου του, τα φέρνει όλα μέσα του και θέλει να τα μεταδώσει στις νεότερες γενιές. Ένα παιδί κι ο συγγραφέας, από κείνα τα παιδιά της θρυλικής Γυναίκας της Πίνδου.

«...Στο νάρθηκα τ' Αι - Νικόλα ήταν τα πυρομαχικά... αεράτες, λιπόσαρες, από την πάλη της ζωής, τα πήραν και ξεκίνησαν, με σταθερό ήθιμα για τα φυλάκια, χωρίς φόβο, ούτε λιποψυχία, κάτω από τα βόλια των Ιταλών, λες και πήγαιναν σε γάμο...». Όλα αληθινά, θαυμαστά, χωρίς να τους λείπει και το μυθικό στοιχείο, που χαρίζει τη γοητεία του παραμυθιού. Το μια φορά κι έναν καιρό, στην ιστορική του διάκριση. Από πολλές πηγές αντλεί τα θέματά του κι από σωστές γωνίες τα αντικρίζει. Εθνικά, κοινωνικά, ανθρώπινα. Γεμάτα φρεσκάδα και χάρη.

Αλλού καλλεργείται το αίσθημα της φύλας, αλλού η αγάπη στην πατρίδα, το χρέος, ο δεσμός της οικογένειας, το δημοκρατικό συναισθημα, η χαρά της φύσης, η ευγένεια κι όλες εκείνες οι ηθικές αξίες, για να γίνουν το θεμέλιο και το γερό δάσος της ζωής, ενός σωστού ανθρώπου. Πλατός, καθάρος, ανοίγεται ο ορίζοντας, για το νεαρό αναγνώστη, μέσα από το βιβλίο αυτό. Το παράδειγμα, μέσα από τις ερωτήσεις, με τον χορό κι όλο ζωντανό διάλογο, τις απαντήσεις, τη δράση της πλοκής, με τον πιο επαγωγικό τρόπο.

«Ο Ιάσον στο Χωριό» το χωριό του παπού, την Κρηνοβόρση. Κοιμάται στο παλιό αρχοντικό, κοντά σ' αναμμένο τζάκι, τρώει γλυκό από την κόπια, που κραστίσαν τόσο και τόσο για χρόνια. «Στο Σωκλήσι της Παναγίας», εκεί στην κορφή του λόφου, με την πελώρια βελανιδιά και τον καταγάλανο ουρανό. «Η Φοιδή που την έφερε ο Αι - Βασίλης» στο χωριό, όπως ποθούνε και που ήταν η ζωντανή κοίλη, η νορεμένη μικρότερη αδελφούλα. «Το Δυμά του Ανδρέα», Σύγχρονο, παραστατικό και τόσο αληθινό. «Ο Λουκάς από την Κυρήναια» το προσφυγόπουλο από την Κύπρο, με τα μαύρα λαμπερά μάτια, φιλομύλητο, με τη γλυκά Κυπριακή προσφορά, με κείνα τα τσιγαμένα νι που έδιναν το γνήσιο χρώμα των Ελληνισιού αιώνων, κι εντυπωσιάζαν. Το πήρε μετά τη βάθρα εισβολή του Αττίλα, στην ύμνηση πατρίδα του και το φιλοξένησε με στοργή, ένας Γιαννιώτης γιατρός. Το θαυμάσιο «Η Λεβεντιά της Φυλής» που αναλύεται κι εξιχνιάζεται το Δημοτικό Τραγούδι, που ζωντανεύει την περιήγηση του Έθνους.

Δε θέλεια να ξεχωρίσω κανένα, γιατί το καθένα, στέκεται μόνο, με τον δικό του κόσμο, το νόημά του, την αξία του. Το βιβλίο διαβάεται κι από μεγάλους με πολύ ενδιαφέρον. Οι εικονοματικές εικόνες, όλες σχετιζόμενες με τα κείμενα, έγιναν από τον Σπύρο Ορνερράκη.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΕΙΑ

Ι. Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ: «Τα παιδιά της Γυναίκας της Πίνδου», Διηγήματα. Εκδόσεις «ΔΩΔΩΝΗ». Εικονογράφηση Σ. Ορνερράκη, σελ. 90.

Γράφει ο Τ. ΔΙΑΒΑΤΗΣ

Ο Ι. Θεοχάρης, δάσκαλος πρώτα, καθηγητής στη Μέση Εκπαίδευση ύστερα, Γυμνασιάρχης, Λυκειαρχής και τώρα Διευθυντής Λυκείου, είναι ευρύτατα γνωστός στα Ελληνικά Γράμματα από εκατοντάδες κριτικών παρουσιάσεων βιβλίων και άλλων πνευματικών εκδηλώσεων, όπως και από επιφυλλίδες και άρθρα τα οποία δημοσιεύθηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά, από αυτοτελείς εργασίες του και τη γόνιμη συμβολή του στη συγγραφή σχολικών βιβλίων.

Τώρα, με το βιβλίο του: «ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ», το οποίο είναι θαυμάσιο σε εμφάνιση και περιλαμβάνει μια σειρά από εμπνευσμένα διηγήματα για μικρούς και μεγάλους, ο συγγραφέας, ο οποίος κατάγεται από τους Καραρύτες, το περιώνυμο κεφαλοχώρι της Ηπείρου, που βρίσκεται στις βουνοκορφές της Πίνδου, αποκαλύπτει και ένα διηγηματικό ταλέντο αξιοπροσεκτικό και ελπιδοφόρο.

Το πρώτο διήγημα, το οποίο έχει ως τίτλο του τον τίτλο της συλλογής, εμπνέεται από την Εποποιία του Σαράντα, η οποία ανέβασε τη Γυναίκα της Πίνδου στην Ιστορία της διασέλα. Το δεύτερο — «Ο Λουκάς από την Κυρήναια» — δίνει την Ηπειρωτική ψυχή με την εθνική τραγωδία της Κύπρου. Άλλα διηγήματα μας δίνουν ζωντανές εικόνες και σκηνές από την μαθητική, την οικογενειακή, την εθνική και την θρησκευτική ζωή. Όλα μυρίζουν βουνό, ζωντανεύουν ήθη, έθιμα, ιστορικές στιγμές, ανασταίνουν μνήμες και δρώματα. Ζωγραφίζουν με αδρότητα μορφές και χαρακτηρισμούς, δίνουν με τρόπο εκφραστικό, παραστατικό, ζωντανό, εποπτικό, γεμάτο δύναμη την ανάσα του λαού μας και τους διαμορφωτικούς θησαυρούς της ψυχής του τόπου μας με την αγέραςτη αμορφιά.

Ο κ. Θεοχάρης, γνώστης της παιδικής και της εφηβικής ψυχής, με θαυμάσιες ρίζες στα κορφοβούνια του Πίνδου, που γέννησαν το Σταυραετό του Κρυοτάλη και με ψυχρή θεμελιωμένη από τους αξιολογικούς θησαυρούς του τόπου μας και τις αγωνίες και τις αγωνίες του καιρού μας, προσφέρει με το βιβλίο του αυτό μια σημαντική υπηρεσία στα παιδικά μας Γράμματα, στη νέα γενιά κυρίως, στην παιδεία μας με την ευρύτερη σημασία.

Ευλόγως περιμένουμε από το συγγραφέα και άλλες παρόμοιες εργασίες και ευχόμεθα να μιμηθούν το παράδειγμά του και άλλο εκπαιδευτικοί με λογοτεχνικό ταλέντο.

Τ. ΔΙΑΒΑΤΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Χαρίκλεια Δ. Μπελεβέντη

Τις 30 Ιουνίου 1987 στα Γιάννινα άφησε το ματαιωμένο μας η θεία Χαρίκλεια, μια με όλη τη σημασία της λέξη!

Χηρέψε νέα και στη δίνη της ζωής κρατήθηκε ορθά. Έμεινε στον κόσμο με τα αγαπημένα της παιδιά, για τα οποία έκανε θυσίες. Εργατική, νοικοκυρά, ευγενική, χρυσόχερα, λογική, τίμια, πιστή χριστιανή, με μεγάλη πίστη στο θεό μόχθησε σκληρά και ανέδειξε υπεύθυνους και χρησίμους πολίτες τα παιδιά της.

Η αδρή, αρχοντική, σεβάσμια μορφή της θύμιζε ηρωίδα αρχαίας τραγωδίας. Μήπως δεν ήταν; Με απέραντη πίστη στο θεό και τις διαχρονικές αξίες της ζωής πάλε-

ψε σκληρά στη ζωή και έφυγε από κοντά μας περήφανα και αξιοπερίεξη. Ήταν μία εκπληκτική γυναίκα, με όλη τη σημασία της λέξης!

Τώρα από το Γιαννιώτικο χωριό, που ελπιόταν να σκεπάζει, θα αγναντεύει και θα χαιρετάει τα περήφανα βουνά μας, που τόσο αγάπησε.

Αυτά τα λίγα λόγια ας είναι λίγα σπριγούλια από το μυστικό των Καραρτύων στο νωπό τάφο της.

Το Δεκαπενταύγουστο
όλοι
στους ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

Ο δρόμος

Επιτέλους
δουλεύουν!

Οι κινητοποιήσεις μας καρποφόρησαν

Πελικά το Τεχνικό Συμβούλιο που συνεδρίασε στις αρχές καλοκαιριού έδωσε λύση στις απαιτήσεις του εργολάβου της διάνοιξης της σήραγγας και έτσι εδώ κι ένα μήνα περίπου ο εργολάβος επανάρχισε τις εργασίες.

Το ευχάριστο είναι ότι οι εργασίες γίνονται με τέτοιο δυναμικό γρήγορο και εντυπωσιακό ρυθμό ώστε να θεωρείται πλέον βέβαιη η διάνοιξη της σήραγγας μέχρι τέλη Αυγούστου. Ήδη στα μέσα Ιουλίου έχει προχωρήσει σε βάθος 30 μέτρων περίπου, δηλαδή η μισή. Αξίζει να αναφέρουμε ότι συχνά οι εργασίες συνεχίζονται μέχρι την 10η νυκτερινή, γεγονός που δείχνει την απόφαση του εργολάβου να τελειώνει επιτέλους με αυτό το έργο.

Μετά απ' όλα αυτά μπορούμε να πούμε ότι τελειώσαν τα θέματα των Καλαρρυτιών σχετικά με την σήραγγα, που τους ταλαιπωρεί ακριβώς 10 χρόνια!!

Νοιώθουμε ιδιαίτερη ικανοποίηση γιατί ουσιαστικά τα δέκα αυτά δύσκολα χρόνια του δρόμου την μπόρα και την ευθύνη την είχε ο Σύνδεσμός μας που πέτυχε να ξεπεράσει τεράστια προβλήματα (οικονομικά, τεχνικά, πολιτικά, ανευθυνότητα υπευθύνων κ.ά.) με συνεχείς οχλήσεις, γκρίνιες, παραστάσεις, πιέσεις, κινητοποιήσεις προς όλες τις κατευθύνσεις.

Ενας ακόμη πρωταρχικός μας σκοπός — ο δρόμος — κατακτάται. Η σήραγγα το φθινόπωρο θα έχει παραδοθεί και θα υπολοιπώνται πλέον λίγα μέτρα εύκολης διάνοιξης μέχρι το ποτάμι και σύνδεση με τον απέναντι δρόμο, έργο που και από οικονομικής αλλά και τεχνικής πλευράς είναι στα πλαίσια του Νομαρχιακού Ταμείου.

Η νέα κοινοτική αρχή από την πλευρά της, είμαστε σίγουροι, ότι θα θέσει το έργο αυτό ως βασικής προτεραιότητας, από τώρα μάλιστα που υποβάλλονται στη Νομαρχία οι προτάσεις ώστε να περιληφθεί απαραίτητα στο πρόγραμμα του 1988 και να χρηματοδοτηθεί.

Εξυπακούεται ότι από την πλευρά μας θ' ασκηθούν όλες οι ενέργειες για τον σκοπό αυτό αλλά και για παραπέρα μελέτη και τοποθέτηση της γέφυρας.

Αφού έρθει ο δρόμος στους Καλαρρύτες, αυτό είναι ένα σημαντικό έργο για την υλοποίηση ενός άλλου μακροχρόνιου και πολυδάπανου ονείρου, της Τουριστικής των αξιολογήσεων, που τα πρώτα και αποφασιστικά βήματα ήδη γίνονται από τον Ε.Ο.Τ.

Είναι καθήκον όλων, άσων έχουν την δυνατότητα, ή βρίσκονται σε κάποια υπεύθυνη θέση, να διασφαλίσουν και να πείσουν τους Καλαρρυτιώτες ότι αυτό το έργο θα δώσει και πάλι πνοή και πάλι ζωή, ανθρώπους στους Καλαρρύτες. Να το πιστέψουν, να το συνδράμουν. Να διαλυθούν έστω και οι λίγες καχυποψίες.

Τα έργα ζωής επιτυγχάνονται με πίστη, επιμονή και πολύ ιδρώτα.

ΚΩΝΙΝΟΣ ΜΠΑΖΑΚΗΣ

Συνέχεια από την 9η σελίδα
επτά ετών τον πήρε ο αείμνηστος πατέρας του μαζί του στο λιβάδι για κυνήγι. Στην παρέα συμμετείχαν ο Βασίλης Γιάκος και ο Γιώργος Τσαπαλός. Ήταν η πρώτη μύηση του Νίκου στην ενεργό φυσική ζωή.

Θυμάται ακόμη ο Νίκος ότι το έλασε από το Σχολείο μια φορά από αδικαιολόγητη αιτία. Η ψυχολογημένη στάση του πατέρα του για το συμβάν ήταν: Τον έπιασε για πρώτη φορά από το αυτί.

Πρόθεσή μου ήταν να δώσω στο όλο πορτραίτο του Κων/νου Μπαζάκη την αληθι-

νή του υπόσταση. Αυτό δεν είναι μόνο ζήτημα δραστηριοτήτων και γεγονότων, αλλά κυρίως δράσης της προσωπικότητας μέσω απ' αυτά. Η υφή των προσώπων έχει δυο όψεις: Τη μια αποτελεί ο εσωτερικός κόσμος, η ψυχή, δύσκολη στη γνώση από τη φύση της και την άλλη συνυφαίνει η δραστηριότητα με τους ανθρώπους, τους γύρω μας.

Στις ελάχιστες λιτές, αλλά πραγματικές γραμμές του πορτραίτου του αειμνήστου Κων/νου Μπαζάκη καθαρά, λαγυρά ξεχωρίζουν: η ψυχική αρχοντιά, η ανθρωπιά ο σε-

βασμός και η αγάπη στους γονείς, ιδιαίτερα στη μητέρα, η αγάπη στη γυναίκα και η αφοσίωση στα παιδιά, το πάθος για την ιδιαίτερη πατρίδα και τους ανθρώπους της, η μόρφωση, το εμπορικό δαιμόνιο, ο μόχθος στη ζωή, η προκοπή και η δημιουργία.

Ο Κωνσταντίνος Μπαζάκης πρόσφερε πολλά και κοντά στα άλλα το φωτεινό του παράδειγμα για μίμηση.

Στην εποχή μας η ηθική συνείδηση δεινοπαθεί, είναι ανάγκη να πάρουμε μερικά μηνύματα ζωής, απ' αυτούς που έζησαν περήφανα και πρόσφεραν πολλά.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Οι «Καλαρρύτες»
στην Ευρώπη

Ο Όμιλός μας το φετινό καλοκαίρι — Ιούλιο, Αύγουστο — θα λάβει μέρος στα Διεθνή Φολκλорικά Φεστιβάλ του VILLACH της Αυστρίας και της Κορνουάλης Γαλλίας.

Τελικά από μια σειρά δέκα προσκλήσεων, ο Λαογραφικός — Χορευτικός Όμιλος «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» κατέληξε στη συμμετοχή των παραπάνω δυο Διεθνών Φεστιβάλ, αφού οι εκδηλώσεις του φέτος στον Ελλαδικό χώρο είναι υπερβολικά ηυξημένες. Φυσικά αρχή του Ομίλου είναι

να μην παραγνωρίζει για κανένα λόγο τις εμφανίσεις του εσωτερικού.

Τα έξοδα των εμφανίσεων του Ομίλου στο Εξωτερικό καλύπτονται κατά ένα μέρος από τους οργανωτές του Φεστιβάλ και τα υπόλοιπα από τις δυνατότητες του Ομίλου και των μελών του που πράγματι κάνουν αξιόλογες θυσίες για το σκοπό αυτό.

Επιδοτήσεις για τα ταξίδια αυτά δεν δόθηκαν από κανένα Κρατικό ή ιδιωτικό φορέα.

Ο Όμιλος θα συνδυάσει τις εμφανίσεις του

στο εξωτερικό και με τουρισμό και ψυχαγωγία όπως επίσκεψη στο Παρίσι και στα αξιοθέατά του, επίσκεψη στο Μόναχο, στο Στρασβούργο, στη Βενετία.

Αρχηγός της αποστολής θα είναι ο Πρόεδρος του Ομίλου κ. Θεόδ. Μπαργιάννης, που η εμπειρία του από 35 και πλέον Διεθνή Φεστιβάλ και οι γνώσεις του από δεκάδες γύρους της Ευρώπης, είναι εγγύηση για την επιτυχία κι αυτής της εξορμήσεως των Καλαρρυτιών.

Νέα Κοινοτική Αρχή

Όπως είναι γνωστόν οι εκλογές στους Καλαρρύτες για την ανάδειξη Προέδρου και Κοινοτικού Συμβούλου διεξήχθησαν την Κυριακή 12 Ιουλίου 1987. Σ' ένα κλίμα ευφορίας, σύνεσης, ηπιότητας και προπαντός αναμώματος εκατοντάδες Καλαρρυτιώτες βρέθηκαν, έστω και για λίγες ώρες μαζί, στον τόπο τους, στο χωριό τους με την ευκαιρία των εκλογών.

Ψήφισαν συνολικά 558 Καλαρρυτιώτες.

Για την επόμενη τετραετία Πρόεδρος επανεξελέγει ο κ. Σωτήρης Μπακαγιάννης και Κοινοτικοί Σύμβουλοι οι κ.κ. Πέτρος Φασούλας, Κώστας Αρλέτος, Ευάγγελος Αρλέτος, Σωτήριος Μπακαγιάννης, Σωτήριος Μητρογιώργος, Γεώργιος Κουταρέλας.

Ευχόμαστε στους νέους Κοινοτικούς άρχοντες των Καλαρρυτιών προκοπή και επιτυχία στο ομολογούμενο δύσκολο και μερικές φορές άχαρο έργο τους. Είμαστε σίγουροι ότι θα οπλιστούν με δύναμη, υπομονή, επιμονή και επιπλέον με την σύνεση, την συνείδηση ευθύνης και την υπευθυνότητα που τους διακρίνει θα καταφέρουν να

επιτύχουν τον σκοπό τους που δεν πρέπει να είναι άλλος παρά το καλώς και ορθώς νοούμενο συμφέρον των Καλαρρυτιών.

Εμείς όπως πάντα θα είμαστε στη διάθεση της νέας Κοινοτικής αρχής, αρωγοί και συμπαραστάτες για την επιτυχία του παραπάνω σκοπού της. Έτοιμοι να επανέσσουμε και να χειροκροτήσουμε τις ορθές — στα πλαίσια του γενικού συμφέροντος — ενέργειες

και εντυχίες αν δεν βρεθούμε στην ανάγκη να επικρίνουμε τυχόν παραλείψεις, προσσωτικές αναθέσεις και σκοπιμότητες όχι για να θίξουμε πρόσωπα αλλά για να προλάβουμε δυσάρεστες εξελίξεις για τα σοβαρά προβλήματα των Καλαρρυτιών.

Απαράβατη αρχή μας η Πλατωνική ρήση: «Αγαπητοί οι φίλοι αλλά αγαπήτοτερη η Αλήθεια».

ΛΑΔΙ
ΣΤΟ
ΛΥΧΝΑΡΙ

Οι πρόσφατες οικονομικές ενισχύσεις προς την εφημερίδα μας είναι:

— Χίλιες (1.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας και μέλος του Συνδέσμου μας κ. Ηλίας Μπαρμπούτης που διαμένει στα Γιάννενα.

— Χίλιες (1.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Θωμάς Μπελεμέζης που διαμένει στην Αθήνα.

— Χίλιες (1.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας και μέλος του Συνδέσμου μας κ. Κώστας Δημήτριος που διαμένει στα Γιάννενα.

ΓΙΑ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Για την αποπεράτωση του Πνευματικού Κέντρου του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτιών «Η ΠΙΝΔΟΣ» λάβαμε τις παρακάτω οικονομικές ενισχύσεις:

— κ.κ. Δημήτριος και

Χρήστος Γκογκάκης 20.000 δρχ.

— κ. Όλγα Γκαρτζονίκα 5.000 δρχ.

— κ. Θωμάς Μπελεμέζης 4.000 δρχ.

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου τους ευχαριστεί θερμά.

Τα «Κ.Ν.» τους ευχαριστούν θερμά.

Όσοι εκτιμούν την εφημερίδα μας και θέλουν να ενισχύσουν την προσπάθειά μας, μπορούν να μας στείλουν, την συνδρομή τους και να μας συστήσουν σε συγχωριανούς γνωστούς και φίλους.

Σημείωση: Τα έξοδα τυπωσέως και αποστολής της εφημερίδας «Κ.Ν.» καλύπτονται από τις οικονομικές ενισχύσεις προς αυτήν και από τα πενήνρα έσοδα του Συλλόγου που την εκδίδει.